

Sarajevo, 08.11.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
01.11.2021. - 05.11.2021.

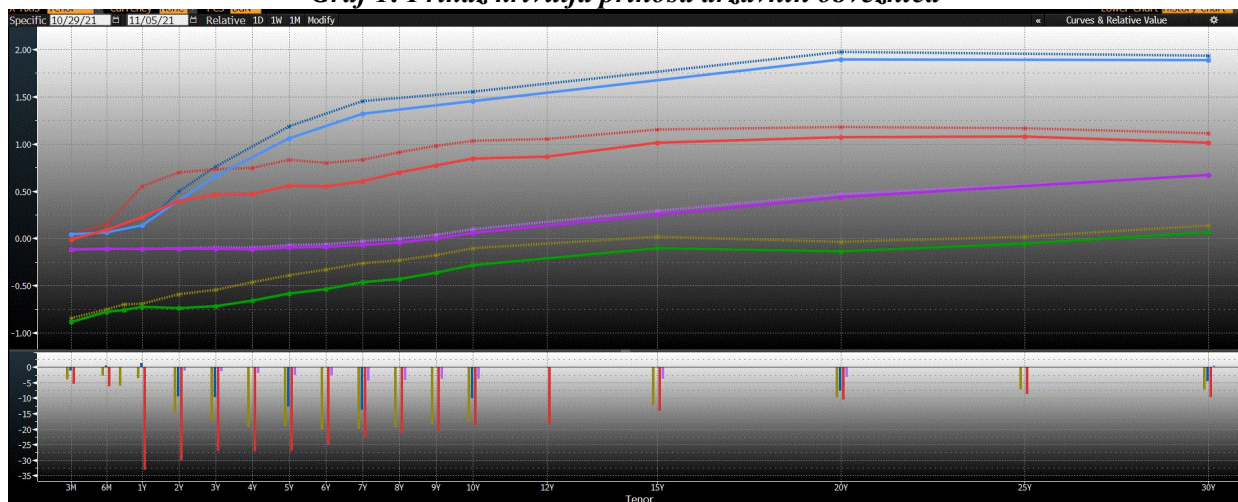
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	29.10.21	-	5.11.21	29.10.21	-	5.11.21	29.10.21	-	5.11.21	29.10.21	-	5.11.21
2 godine	-0,59	-	-0,73	0,50	-	0,40	0,71	-	0,41	-0,10	-	-0,11
5 godina	-0,39	-	-0,58	1,18	-	1,06	0,84	-	0,57	-0,07	-	-0,09
10 godina	-0,11	-	-0,28	1,55	-	1,45	1,03	-	0,85	0,10	-	0,06

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	29.10.21	-	5.11.21
3 mjeseca	-0,808	-	-0,840
6 mjeseci	-0,750	-	-0,778
1 godina	-0,647	-	-0,705

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 05.11.2021. godine (pune linije) i 29.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tokom protekle sedmice došlo je do izraženog pada prinosa svih obveznica eurozone, pa je zabilježena korekcija prinosa naniže nakon priličnog rasta koji je bio prisutan u prethodnoj sedmici. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 15 i 17 baznih poena, dok je najveći pad od 27 do 32 bazna poena zabilježen kod prinosa italijanskih obveznica. U posmatranom periodu tržišta su bila u iščekivanju održavanja sjednica Feda i BoE. Saopštenje Feda nakon održanog sastanka je bilo prilično blago vezano za pitanje mogućnosti povećanja kamatnih stopa, dok je dan nakon toga, u četvrtak, BoE donijela odluku da zadrži nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu, uprkos očekivanjima da će se to desiti na novembarskoj sjednici pod uticajem ranijih ohrabrujućih izjava zvaničnika ove institucije.

Pored toga, predsjednica ECB Lagarde je još jednom odbacila očekivanja tržišta vezano za pitanje povećanja kamatnih stopa ove institucije u 2022. godini. Ona je izjavila da je u smjernicama o budućim

kretanjima kamatnih stopa ECB jasno naglasila tri uslova koja moraju biti zadovoljena prije povećanja kamatnih stopa, te dodala da su, uprkos trenutnom rastu inflacije, izgledi za inflaciju u srednjem roku još uvijek prigušeni. Lagarde smatra da je malo vjerovatno da ova tri uslova budu zadovoljena sljedeće godine. Nakon Lagarde u izjavama još nekoliko kreatora monetarne politike je potvrđen stav da će se inflacija u eurozoni sljedeće godine smanjiti, iako sporije nego što je ranije očekivano, sugerišući da se neće ispuniti očekivanja tržišta o povećanju kamatnih stopa ove institucije. Nakon toga, u poređenju sa početkom sedmice, učesnici na tržištu novca su, ipak, smanjili očekivanja prvog povećanja kamatnih stopa ECB. Polovinom prošle sedmice smanjena su očekivanja rasta kamatnih stopa za decembar naredne godine na 10 baznih poena, dok je samo dva dana ranije očekivano povećanje od 20 baznih poena. Tokom prošle sedmice centralne banke Poljske i Češke su neočekivano povećale referentne kamatne stope za 75 i 125 baznih poena, respektivno.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	OKT	58,5	58,3	58,6
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	OKT	54,7	54,6	56,4
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	OKT	54,3	54,2	56,2
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SEP	15,4%	16,0%	13,4%
5.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SEP	1,5%	2,5%	1,5%
6.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	SEP	1,8%	-0,9%	0,9%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	SEP	-	5,3%	2,2%
8.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	SEP	11,3%	9,7%	10,4%
9.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	2,5%	0,8%	3,9%
10.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	SEP	1,5%	1,2%	1,8%
11.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SEP	3,5%	0,1%	4,1%
12.	Stopa nezaposlenosti – EZ	SEP	7,4%	7,4%	7,5%
13.	Stopa nezaposlenosti – Italija	SEP	9,3%	9,2%	9,3%
14.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	SEP	-	6,3%	6,4%
15.	Stopa nezaposlenosti – Irska	OKT	-	5,2%	5,2%
16.	Promjena broja nezaposlenih – Španija	OKT	20.000	-700	-76.100
17.	Stopa inflacije – Holandija	OKT	3,0%	3,7%	3,0%

SAD

FOMC je na održanom sastanku 2. i 3. novembra zadržao nepromijenjen ciljani raspon referentne kamatne stope na nivou od 0,00% do 0,25%, uz najavu da očekuju da će isti ostati nepromijenjen sve dok se ne postigne maksimalna zaposlenost. Fed će od sredine novembra početi smanjivati mjesečni program kupovina obveznica od 120 milijardi USD i to smanjenjem kupovina državnih obveznica za 10 milijardi USD i MBS-ova za 5 milijardi USD svakog mjeseca. Fed očekuje da će ovaj mjesečni tempo smanjenja „vjerovatno biti primjeren svakog mjeseca“ sve dok se ekonomija u velikoj mjeri razvija u skladu sa očekivanjima Feda. Ako Fed održi ovaj tempo smanjenja u narednim mjesecima, navedeni program kupovina bi se mogao okončati u junu. Predsjednik Feda Powell nije nagovijestio da je uporno visoka inflacija posljednjih mjeseci implicirala reviziju strpljivog pristupa povećanju referentne kamatne stope. Powell je izjavio da razumiju poteškoće koje visoka inflacija predstavlja za pojedince i porodice, ali da njihove alatke ne mogu ublažiti ograničenja u snabdijevanju. Dodao je da, poput većine prognozera, Fed i dalje vjeruje da će se dinamična ekonomija prilagoditi neravnotežama ponude i potražnje i da će se na taj način inflacija smanjiti na nivoe mnogo bliže dugoročnom cilju od 2%.

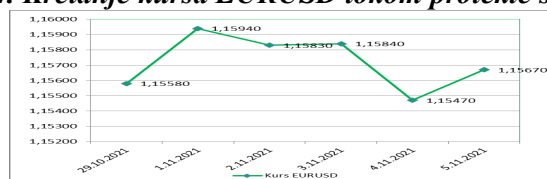
Nakon održanog samita COP26 u Glasgowu, predsjednik Biden je na konferenciji za novinare odbio da razgovara o tome ko će predsjedavati Fedom, ali je dodao da će uskoro biti donijeta odluka da li će Powell dobiti drugi mandat. Predstavnički dom SAD je u petak veče usvojio dvopartijski infrastrukturni paket u vrijednosti od 1,2 biliona USD. Međutim, glasanje o paketu socijalne potrošnje je odloženo jer demokrate nisu uspjele postići dogovor u Predstavničkom domu. Predsjednica Predstavničkog doma Pelosi je izjavila da će se glasanje obaviti prije Dana zahvalnosti (25. novembra).

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OKT	59,2	58,4	60,7
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	OKT	58,2	58,7	54,9
3.	Kompozitni PMI indeks F	OKT	-	57,6	55,0
4.	Građevinski troškovi (M/M)	SEP	0,3%	-0,5%	0,1%
5.	ISM indeks fabričke aktivnosti	OKT	60,5	60,8	61,1
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	29. okt	-	-3,3%	0,3%
7.	ADP izvještaj o broju zaposlenih	OKT	400.000	571.000	523.000
8.	Fabričke porudžbine	SEP	0,1%	0,2%	1,0%
9.	Porudžbina trajnih dobara F	SEP	-0,4%	-0,3%	1,3%
10.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	30. okt	275.000	269.000	283.000
11.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	23. okt	2.150.000	2.105.000	2.239.000
12.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	SEP	-80,2	-80,9	-72,8
13.	Indeks raspoloženja potrošača	31. okt	-	49,2	47,9
14.	Promjene br. zaposlenih u nefarm. sektoru	OKT	450.000	531.000	312.000
15.	Stopa nezaposlenosti	OKT	4,7%	4,6%	4,8%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1558 na nivo od 1,1567.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice održana je sjednica MPC BoE na kojoj je donesena odluka da referentna kamatna stopa ostane nepromijenjena na nivou od 0,10%, uprkos očekivanom povećanju, kao i da obim mjesečnih kupovina obveznica ostane nepromijenjen na nivou od 895 milijardi GBP. Takođe, zvaničnici su odbacili očekivanja tržišta da bi u sljedećoj godini moglo doći do niza povećanja kamatnih stopa do nivoa referentne kamatne stope od 1%, jer bi takva putanja mogla da dovede inflaciju ispod ciljanog nivoa na kraju posmatranog perioda njihovih prognoza. Članovi MPC su glasali da kamatne stope ostanu nepromijenje u omjeru 7:2, dok je po pitanju obima kvantitativnih olakšica omjer iznosio 6:3. Odluka BoE uticala je na oštar pad prinosa državnih obveznica između 14 i 20 baznih poena u odnosu na prethodni dan, kao i na deprecijaciju GBP. BoE je ovom prilikom objavila i nove prognoze prema kojima su očekivanja vezano za inflaciju u odnosu na prognoze iz avgusta povećane. Sada se očekuje da bi u naredne 2 godine inflacija mogla da iznosi 2,23%, a da bi pad na 1,95% (ispod ciljanog nivoa od 2%) mogao da se desi za 3 godine, iako se očekuje da bi vrhunac inflacije od 5% mogao biti zabilježen u aprilu 2022. godine. Prognoze rasta GDP-a za 2022. godinu su smanjene na 5% u poređenju sa prethodnim prognozama od 6,0%, dok se oštro smanjenje rasta GDP-a na 1,5% očekuje u 2023. godini, te na 1% u 2024. godini. Za nezaposlenost se očekuje da ostane niska u skorije vrijeme, ali da bi tokom IV kvartala mogla da zabilježi rast, kada se okončava šema zapošljavanja, iako se očekuje da će taj rast biti veoma ograničen jer se većina radnika vraća na posao.

Prema vijestima BBC, Vlada Velike Britanije „postavlja temelje“ za povlačenje člana 16. i suspendovanje Protokola o Sjevernoj Irskoj, kako navodi ministar inostranih poslova Irske Coveney. Coveney je upozorio da bi takvi potezi bili u „lošoj namjeri“. Protokol je poseban sporazum o Brexitu koji je dogovoren sa ciljem sprečavanja „teških“ granica sa Irskom. Ono što je važno jeste da on zadržava Irsku unutar jedinstvenog EU tržišta i omogućava slobodnu trgovinu sa EU. Ipak, takođe stvara i trgovinsku granicu između Velike Britanije i Sjeverne Irske. Prema časopisu The Telegraph, odluka o tome da li će Velika Britanija povući član 16. biće donesena do kraja novembra.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor F	OKT	57,7	57,8
2.	PMI uslužni sektor F	OKT	58,0	59,1
3.	PMI kompozitni indeks F	OKT	56,8	57,8
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	OKT	9,2%	9,9%
				10,0%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,84459 na nivo od 0,85699, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3682 na nivo od 1,3498.

JAPAN

Fabričke aktivnosti u Japanu su u oktobru povećane najbržim tempom u posljednjih šest mjeseci, što je ohrabrujući znak za treću najveću svjetsku ekonomiju, koja se suočava sa izazovima prouzrokovanim učestalom globalnom nestašicom sirovina i čipova. Proizvođači upozoravaju da nestašice sirovina i prekidi u isporukama i dalje utiču na njihovo poslovanje, što je rezultiralo najoštrijim rastom cijena inputa u posljednjih više od 13 godina.

U ponedjeljak je održan sastanak guvernera BoJ i ministara finansija i ekonomije, na kome je ponovo potvrđen stav BoJ da je ciljani nivo inflacije 2%. Vlada i BoJ su se dogovorili da održavaju bliske kontakte i saradnju u skladu sa preuzetim obavezama iz zajedničkog saopštenja iz 2013. godine, kada su prvi put predložili ciljani nivo inflacije. Prije sastanka su postojale tržišne špekulacije da bi Vlada i BoJ mogle da preispitaju zajedničko saopštenje i ciljani nivo inflacije od 2%, s obzirom na to da su uporno niske cijene učinile dati cilj nedostižnim. Ministar ekonomije Yamagiwa je nakon sastanka izjavio da je najvažnije bilo ponovo potvrditi zajedničko saopštenje. Yamagiwa je dodao da BoJ ima za cilj da postigne ciljani nivo inflacije od 2%, dok ministarstva nastavljaju sa strategijom ekonomskog rasta. Potrošnja domaćinstava je u oktobru smanjena nakon što su potrošači ostali oprezni zbog pandemije, podržavajući opšti konsenzus da je treća najveća svjetska ekonomija usporila u III kvartalu, ali ukazujući na moguće poboljšanje krajem godine. To je bio signal za kreatore monetarne politike da ojačaju domaću potrošnju kako globalna kriza ponude pogađa ekonomiju koja se oslanja na izvoz. Vlada bi trebalo da 15. novembra objavi preliminaru procjenu GDP-a za period jul-septembar.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni Period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OKT	53,0	53,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	OKT	50,7	50,7
3.	Kompozitni PMI indeks F	OKT	50,7	50,7
4.	Prodaja vozila (G/G)	OKT	-	-30,2%
5.	Monetarna baza (G/G)	OKT	-	9,9%
6.	Potrošnja domaćinstava (G/G)	SEP	-3,5%	-1,9%
				-3,0%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 131,77 na nivo od 131,19. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa od 113,95 na nivo od 113,41.

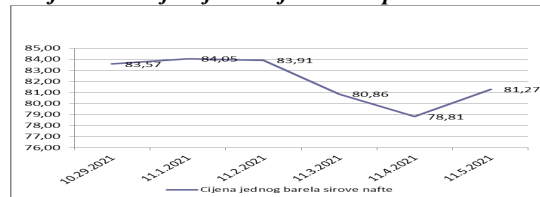
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,57 USD (72,32 EUR).

Početkom sedmice su se pojavile informacije da OPEC+ postepeno ulazi u neslaganje sa SAD s obzirom na to da je većina članova kartela odbila pozive predsjednika SAD Bidena da ova grupa poveća obim ponude nafte kako bi pomogla u redukciji cijene nafte. RBC smatra da je administracija predsjednika Bidena spremna da oslobodi strateške rezerve nafte ukoliko OPEC+ ne donese odluku o povećanju ponude u odnosu na sadašnji plan povećanja. Smatra se da bi oslobađanje ovih zaliha moglo da se provede zajedno sa drugim zemljama. Saudijska Arabija je svjesna ovog plana SAD, ali se i dalje čini da OPEC+ namjerava da ostane na sadašnjem kursu povećanja obima ponude od 400.000 barela dnevno. Do četvrtka je cijena nafte smanjena upravo pod uticajem pojačanih pritisaka od strane SAD na OPEC+ da na redovnom sastanku donese odluku o povećanju ponude nafte. Pored toga, cijena je smanjena i zbog vijesti da su zalihe ovog energenta u SAD u prošloj sedmici povećane već drugu sedmicu i to za 3,29 miliona barela, na najveći nivo od avgusta. Sastanak OPEC+ je održan u četvrtak, te je kartel OPEC+ odbio pozive za povećanje ponude nafte preko trenutno planiranih limita povećanja od 400.000 barela po danu, uprkos pozivima na povećanje ponude. Iz kartela je saopšteno da neće doći do povećanja ponude jer smatraju da će tokom IV kvartala ove godine i u I kvartalu naredne godine tražnja biti slabija.

Cijena nafte je zabilježila sedmični pad od 2,75%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 81,27 USD (70,26 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

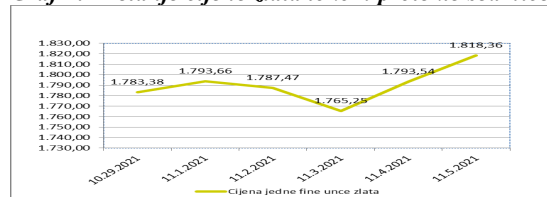

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.783,38 USD (1.542,98 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je bila pod uticajem iščekivanja rezultata sastanka FOMC-a, ali i drugih ključnih centralnih banaka koje su održale sastanke u prošloj sedmici. Sastanak Feda je održan 2. i 3. novembra. Investitori su očekivali da će biti donijeta odluka o ublažavanju masivnog programa monetarnih olakšica, te su se tržišta fokusirala na momenat kada će ova ublažavanja postati operativna. Takođe, očekivani su signali početka povećanja referentne kamatne stope pod uticajem inflatornih pritisaka. Investitori su bili usmjereni i na komentare predsjednika Powella o pitanju trenda rasta kamatnih stopa u uslovima rasta inflacije koja je podstaknuta rastom cijena dobara i problemima u lancu snabdijevanja uzrokovanog pandemijom. Upravo zbog ovih očekivanja, cijena zlata je u srijedu smanjena na najniži nivo od sredine oktobra u iščekivanju rezultata sa sastanka FOMC-a. FOMC je donio odluku da se referentna kamatna stopa zadrži na trenutnom nivou, dok se program kvantitativnih olakšica počinje postepeno smanjivati od sredine novembra. Narednog dana, u četvrtak, održana je sjednica MPC BoE nakon koje su investitori zaključili da ova centralna banka ne žuri sa povećanjem referentne kamatne stope, što se odrazilo na rast cijene zlata. U petak je nastavljen rast cijene zlata jer su investitori pojačali povjerenje prema Fedu i tvrdnjama da je potrebno više podataka o prirodi inflacije prije nego se donese odluka o povećanju referentne kamatne stope.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.818,36 USD (1.572,02 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,96%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.